

UKRAINIAN LABOR NEWS

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n at Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00 Telephone: St. John 1465.

UKRAINIAN LABOR NEWS

часопис для робочого людю — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришене "Українських Робітничих Вістей".

Передплата на рік \$4.00 Адреса:— UKRAINIAN LABOR NEWS cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не звертає ся, хіба що дописуваль вразно зазначити, що бажав звороту своєї рукописи на слуху ІІ непомічених та залучити поштово марку на ІІ пересилку.

ПРО ВИДАВНИЧУ СПІЛКУ "ПРОЛЕТКУЛЬТ"

Минувші Загальні Річні Збори Стіваришеня Укр. Роб. Дім рішили заснувати при Укр. Роб. Домі в Вінніпегу видавничтво "Пролетарська Культура", якого ціллю є видавати наукову робітничу літературу і робітничий журнал. Виконане сеї роботи Збори вбручили спеціально вибраному комітетові. Вони також ухвалили статут видавничтва.

Розумієть ся, пролетарська видавничтво в Канаді се дуже гарна і кінчево потрібна річ. Се зрозуміли делегати Стіваришеня У.Р.Д. і віднеслись до справи видавничтва з великою охотою. Та легко шобеньбу ухвалити, але важко виконати. Було багато вже ріжних гарних ухвал і попередню, але не всі а них виконано. Не виконано з ріжних причин: если не зовнішні, незалежні від робітничтва перешкоди, які трапляють ся в розвитку робітничого руху в капіталістичних краях, то брак відповідних сил, а найбільшійше — брак фінансів.

З такими самими питаннями стінує ся видавничий комітет "Пролеткульта" в Вінніпегу. Еше ніколи українські робітники в Канаді не прагнули так науки, як тепер, але еше ніколи вони не відчували такого великого тугару, під зглядом фінансовим, як власне тепер. Велика економічна криза, страйки, безробітє — з одного боку, виплати довгий, які тяжать на побудованих робітничих домах, будоване нових домів, піддержка своєї преси, а найголовнішє жампанні в користь голодуючих в Радянських Републіках — з другого, великим тугаром лягли на плечі українських робітників в Канаді.

Загальні Річні Збори, основуючи видавничтво "Пролеткульт", брали все више наведе під розвагу і проте справу видавничтва вирішили в позитивним змислі, виходячи з той засади, що если рішимо шоб робити, то бодай-частину зробимо, а если не рішимо, то нічо не буде зроблено.

Так воно покинує є і на ділі. Видавничтво "Пролеткульт" не розвиває своєї роботи повним ходом, але вже дещо зроблено, вже положено основу для роботи, дальший розвиток котрої залежить від матеріальних средств. Видавничий комітет "Пролеткульта" перш всего почав видавати місячний журнал "Голос Праці", перше число котрого вже вийшло, а друге вийде сими днями. Шо-ж до книжок, то видавничтво перебрало на себе виданє книжки "Матеріалістичне Розумінє Історії", яка через велике обтяженє роботи в друкарні "Українських Робітничих Вістей", не могла бути до сего часу видана.

Вінніпегські робітники, члени відділу Р.П.К., рішили видати відому книжку Леніна п. н. "Лівий" комунізм. До сего рішеня загладних товаришів прилучили ся і членкині вінніпегського відділу Секції Женщин-Робітниць при У.Р.Д. На сю цілю вінніпегські товариші і товаришки зібтали між собою поважну суму грошак як в формі позички, так і жертв. За збірку вінніпегських товаришів представляєть ся так: члени відділу Р.П.К. зложили позички \$1.770; членкині жіночого відділу У.Р.Д. \$200; разом \$1.970. Ся сума позички ще збільшить ся, так як декотрі з товаришів не внесли ше здекларованої ними суми.

Жертви на видавничтво "Пролеткульт" поступили до сего часу в слідуючім порядку: вінніпегський відділ Р.П.К. жертвує \$100, поодинокі його члени — \$20, відділ Укр. Роб. Дому — \$50, жіночий відділ — \$50, поодинокі членкині жіночого відділу — \$34. Разом вінніпегські товариші і товаришки жертвували \$254. Зпова Вінніпегу свої вклади вложили: Т-во Само-образованя в Келгарі \$50 і відділ У.Р.Д. в Колмен \$50. Разом позички і жертв на руки видавничного комітету вплинуло \$2.324.

Се є перша головна підвадина видавничтва. Насамперед комітет замовив новий лайнотайп, бо при однім лайнотайпі не може бути і думки про успішний хід роботи. Один лайнотайп і так на силу справляєть ся зі своєю роботою. На новий лайнотайп комітет дав \$830 завдатку. Лайнотайп має прибути з Нью Йорку сими днями.

Так акорціт стійє справа видавничтва "Пролеткульт". Скоро лише прибуде лайнотайп, робота підє скоршим темпом. Тоді не буде ніяких спізнєнь зі сторони друкарні. Останєть ся тепер важною нища сторона, а се — сторона фінансова, від якої залежить дальший розвиток всієї роботи "Пролеткульта". Ми знаємо, що виданє одной поважної книжки а ше оправданє, вимагає поважної суми. Видавничтво не може числити на великі жертви зі сторони українського робітничтва під теперішній час, але воно все-ж таки звертає товаришам увагу на рішенє Загальних Річних Зборів і вказує, як на примір, на заходи вінніпегських товаришів, які так само відчували економічну кризу, не говорючи вже про збірки на ріжні ціди, в яких вони завжди всають провід. А видана ними книжка буде обслуговувати не тільки самий Вінніпег, але цілу Канаду, Злучені Держави і навіть найде собі попит по другий бік океану. Отже відділам, філіям і товариства повинні поспішити з виповненєм своїх бодай п'ятдесять-доларових вкладок. Але найважнішє є, шоби товариші постарались затягнути між собою позички на значнішу суму для видавничтва, як се вже зробили товариші в Вінніпегу.

Побіч видавничтва "Пролеткульт", "Українські Робітничі Вісті" будуть дальше видавати цінні брошури як наукового, так пропагандного змісту. Як відомо нашим читачам, "Укр. Роб. Вісті" видали вже кілька таких брошур від часу Загальних Річних Зборів, з котрих деякі розіслали (за місяць цвітєнь розсилаєть ся) як місячні премії "Укр. Роб. Вістей", а інші з друку. Пожаданим є, шоби філіям, відділам і товариства замовляли відповідне число нововиданих брошур, та старали ся поширити їх між українськими робітниками і фермерами. Обовязком свідомих робітників і фермерів є поширити класову свідомість між своїми товаришами по праці і долі. Крім сего широке розповсюдженє літератури сприяє дальшому успішному і видаваню. Наші брошури заміняють товаришам на провінцій лєкторів та організаторів, котрих у нас такій великій брак.

Тож за діло товариші! Без гарних крикливих фраз, але широко завзятою працею ми зробимо велике діло освідомленя українського робітничтва і білого фермерства в Канаді.

ЛИСТ ВІД ТОВА. М. ЛЕВИЦЬКОГО, ПРЕДСТАВНИКА У.С.Р.Р. В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ.

Комітет Помочі Голодуючим на Радянській Україні в Вінніпегу отримав від тов. М. Левицького, Уповажаного Представника У.С.Р.Р. в Чехословаччині і голови Закордонного Бюра Помочі Голодуючим в Празі, слідуючого листа:

ПОВНОВАЖНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РАДЯНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПРАГА, 2 травня 1922 р.

КОМІТЕТОВІ ПОМОЧІ ГОЛОДНИМ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Шановні Товариші!

Листа Вашого з дня 30 березня ц. р. отримав, як і задучений чек на одну тисячу (1.000) доларів. Дозвольте мені знова висказати Вам подяку від тих голодних дітей, яких Ваша допомога вирятє від голодної смерті. Я не можу замовчати це, шоб не висказати перед Вами, шоб не признати з горької душі ту братерську діяльність, яку проявляють українські робітники в Америці і Канаді. Друга доля ще ранійш загнала в капіталістичну країну, шукати крайної долі. 4 ці робітники зі самого початку нашої класової боротьби, відкрито, сміло стали в обороні прав робітничої класи і нашого визволення, як також не раз несли поміч нашим робітникам, революціонерам.

Це не прибрані, окрашені гарні слова — не фрази, а щира правда, яка занесена на сторінку історії нашої боротьби. В цю тяжку добу нашого економічного положення нагрівнувши на нас посухи — яка спричинила голод і хворобу і в цю хвилину, Ви дорогі Товариші спішите з помоччю.

До сегодня я отримав з Америки і Канади: від тов. Федорука 500 доларів від його-же 10.000 чеш. корон від Комітету помочі голодним на Радянській Україні в Нью Йорку 1.000 доларів від Комітету помочі голодним на Радянській Україні в Канаді 1.000 " Збірка від Товариства Закоєанська Україна, Український робітничий союз 83.18 дол.

Разом 2.583.18 доларів 10.000 — чеш. кор.

Словами: дві тисячі п'ятсот вісімдесят три дол. 18. центів і десять тисяч чешських корон.

За гроші ці куплено мною тут 5 вагонів муки і відправлено на Україну, в Запоріжжя.

Ще раз з глибокої душі висказую Вам щіру подяку і прошу дальше збирати пожертвування, бо сегоні й тисячі умирають з голоду дітєй, дітєй за котрими майбутність нового вільного, комуністичного життя, взывають о поміч, поміч від братів пролетарів, робітників Америки і Канади.

Останєть з щирим пролетарським привітом (підпис) М. Левицький.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

Депеша Райтера з Парижа з 8. мая доносила, що повину у Франції спричинила велике підвищенє цін на хлєб і на інші споживчі продукти, а головнов на городовину. Цна на деяку городовину, як наприклад на моркву, піднеслась вісім разів більше в порівнянн з минувшім роком.

Такє спричинила повину, Повінє, розумієть ся, не могла бути по цілій Франції, навіть в її значній частині. Вона могла бути в якійсь частині Франції, в місцевостях положених над ріками.

А проте спричинила таке підвищенє цін на споживчі продукти. А щеж рано, продукти затоплені можуть ше віджити. Тим, що кажуть, а головнов тим, що вярять, будьто-би посуху і голод в Росії і на Україні спричинили большевики, радимо прочитати сє новинку з Франції і над сєю подумати. Сумніваємо ся лише, чи ті, що вярять в такі безглузді твердження чорної сотні, взагалі уміють думати власним розумом. Вони є того погляду, що за них і для них мають думати "високочені" люди.

А подумати не зашкодилоб. В провінції Манітобі вилыла ріка Асінбойя і затопила многу фармів та ушкодила частину міста Брендону. Провінційнале правительство видало вже заклак, шоби помагати потерпівшим від повни.

Ех, як жаль, що в Манітобі не радянська форма правительства. Чорна сотня не має на кого скинути вину за ту повину. Щаслива ті ріка, Асінбойя... Если в Манітобі була радянська влада, то українські "патріоти" донеслиб на тебе, що ти заключила з большевиками заговор проти манітобських фермерів.

Яксь "вливовий" Україні предоложив "вливовим Канадійцям" в Лондоні широкі концесії на Україні, если Канада признає незалежність української республіки. Кажуть: если би, та шоби, вилыла в роті гриби, то не треба бубод ходити за ними до ліса. А то куди не повернєсь,

чи, відомий між патріотичними кругами Кремар є "B. S." За те ми знаємо одного Кремара, який з побожними "патріотами" з під звади "Канадійського Українця" і з благословеня самого єпископа Будюк, організував між Українцями т. з. "Народну Раду"; ми знаємо Кремара, який вів кампанію "сироти Івася"; ми знаємо Кремара, який іздив до Оттави "оборонити українську справу"; дальше ми знаємо, що еше до сеї пори нікто ніде не бачив детальнього справозданя з тих грошей, які збирались з українських робітників і фермерів та покітєвувались на шпальтєх "Кан. Українця". Ми знаємо також, що у Вінніпегу був якийсь "патріотичний" "Провідєнс банк", в яким урядовав також Кремар під благословенєм греко-католицьких єгосіопів.

В "Укр. Роб. Вістях" з 5. цвітня була поміщена допись з Елваса, Саск., в якій т. Гр. Смайл писав таке до редакції: "Хвалєна Редакція "У.Р.В."! Чи не могаби ви дещо мені порадити в слідуючій справі. В сій місцевості працює С. Сисак, який походить з терно-

пільського повіту. Ше в лютім 1920 року він писав до своєї жінки до старого краю \$50.00 через "Провідєнс банк". А вилыла в їх через той банк тому, що оголошенє того банку змістало ся в "Канадійськім Українцї". Головою того банку був Роман Кремар і Сисак отримав від того банку ресїт на 5.000 австрійських корон. Жінка Сисака тих грошей ніколи не отримала. І ось що тепер робити? Чи то правуватись, чи навіть нікому нічого не казати...

Жінка Сисака померла в старім краю найже з голоду, не дочекавшись тих 5.000 корон". Така то патріотична справа. Тут лише треба зазначити якусь маленьку неточність: в дописі говорять ся про Кремара Романа, а "Free Press" подає про арештованє в Едмонтоні Кремара "B. S."

Може буржуазна красавиця Немезіда в Вінніпегу вилынить сєю справу... Але що з того за користь буде тим Сисакам: що переіслали свої сотки доларів через ріжні кремарівські "Провідін", або тим, що зложили тисячі на ріжні "патріотичні" "Сироти Івася"? Мусїть.

НОТА ПАНЬКА КУРКУЛЕНКА ДО ГАРАСИМА КРУТІЄНКА. (Фейлетон.)

Його крутїєському дипломатичеству Гарасимови Свиридович Крутїєнкові, від високоповажного Пантелеймона Анахтемовича Кур-кур-куленка. Хруню!

Я на тебе покладав ся не тільки як на дипломата, але як і на товариша.

Мою пораду, яку я давав тобі перед твоім вїздом до Канади — "крути Крутїєнку, бо тепер такий світ, що хто крутить, той і живе" — ти або зрозумів мильно, або крутив все на власну руку і для власної користі... А я, через таких крутїєв як ти, збиваво пятами каміне довкола Генуї...

Генуя вже мудруєть за те якось Гагі, а у мене цента не має за душею, шоб хоч малу купити, та подивитись де вона та Гага. Може віддав би кому небудь в концесії Чорне море мав би за що заїхати до той Гаги. А то на днєх всі пороздіжають ся, а ти тоді хоч вовілює вий.

Я в голоді працюю для всіх вас в Генуї, а тимчасом якась патріотична голода в Лондоні продає Канадійцям всі українські ріки.

Ну, шож я маю робити? І як собі уявити Україну без Дніпра?

Але і ти, Крутїєнку, голубє свєнський! Ні. Ти таки першої класи хрунє. Все ж є всіх боків дивлю ся на тебе і таки — хрунє.

Кілько разів просия я тебе: "Гарасимю, голубє свєнський, візьми мене до Канади".

А ти все крутив, що там безробітє, страйки, міністрів і своїх, хоч за собаками ними кидай; крутив, що Американці і Канадійці вярять тільки доляр і злихай на вулиці, то в холоду посади...

А про Українціш що ти писав? Шо всі большевичили, бондів не купують, Петлюру ненавидять, петрушевичіві гонять від себе, гетьманця і це показуй, за вишванця і не згадує, а з Левинського то і штани здерли-б, як би показав ся.

Ну і пощо будо тобі так крутити? Чи я тобі шею перервав, чи в борщ плюнув?

Писав ти мені колїсь про Крата. Я дурний і справді повірив, що то якийсь дячок, а тепер бачу, яка се свята і добродична людина... Аякже... добродична!

Читав я його лист до братів Українців у Відні, Берліні і Парижі сущих, надрукований в покійній "Соборній Україні".

Ах, що то за гарний і сердобольний лист. Ти, хруню, мені ніколи такого ще не написав.

"Цілий американський загал настроений помагати нашим народам в біді... Різні Вірменів Турками, годєв в Китаю, голод в Московщині, — Та-ж тут кожний дипломат все се торкає душу американ-

дїтє до ятї правительств. Я, наприклад, є відоручником Петлюри, дорадником Вишваного, почтєним членом гетьманської будови і нафтовим комізовкером Петрушевича.

А ти-ж як думає? Тому то і Скірмунт мене дивить. Шкода тільки, що марки зїшли на вічє, а то я не журив би ся, як заїхати до Гаги.

Крат пише: "хай прївїдїть (до Канади) батько др. Кирило Трильовський, його радо повїтають сотки тисяч українських фермерів в Канаді".

Слухай, Крутїєнку, скільки в Канаді їде осіб на тисячу? Бо у нас є стара форма аритметики: кїй і три зєра. І се відносить ся однаково до всіх рахунків... І до робітників і до фермерів, і до мужчин і до жінок. А в Канаді може инша система?

Бо я якось недавно читав в одній канадійсько-українській газеті дяківсько-асїрського напрямку, що в Канаді є від 250 до 300 тисяч всієї української еміграції, а Крат пише, що батька Трильовського повїтають сотки тисяч українських фермерів в Канаді. А може фермерів їде менше на тисячу, як робітників? У вас в Канаді все можливо.

Ага, добре шо нагадав. Шо то за нову націю відкрив Крат — Гаго-Буковинці називаєть ся. Я про Буковинців дещо чув, але про Гаго я нічого не чув навіть в Генуї.

Ох, та політика, аритметика, концесії, самовизнєченє, автокефалїя мені цїсто голову забїли. Я вже зовсім дурним роблю ся. З рєштою і ваші канадійські дяко-полїтики від мене не втікай. "Хочуть шоб до Канади прїїхало кількасот наших політичних діячів, шоби, мовляв, "підперти українську справу".

Пощо вам аж кількєсот? Візьміть яких з десять, то вони вам так в спудє розпируть, що ви не будете знати, з котрого боку у неї асїрська армулка, а з котрого презвітеріанський хвіст. О, шо розпируть, то розпируть. Вони аритметику добре знають.

Я й не знав, що ваші канадійські дячки такі анальфабетні. А може вони вистарїли свій розум? Але всєтаки вони дуже добродичливі люди... Хоч сає нічого не дадуть, то за те жєртволюбивими Американцям нас потїшаєть... Але я проте скакаше їгра-збиваво каміне довкола Генуї босими пятами.

А ти, Крутїєнку, за те, що не доїє мені про все се скорше — хрунє еси.

З оригічалом згідно — писав і власноручно підписав ся на камєні за Генуєю сидячє і рипляхи кієм збивавоци Пантелеймон Анахтемович Куркуленко.

М. ГОРЬКІЙ ПРЕДСКАЗУЄ ЗАГЛІННІЙ ХАОС В ЄВРОПІ.

БЕРЛІН, 4. мая. — Максим Горький, відомий російський письменник, видав книжку під заг. "Росія і Світ", в якій задивляєть ся дуже песимістично на Европу і сподіваеть ся великого її занепаду. В тій книжці він говорить між иншим таке:

"Вїйна захитала в мені віру в гєній Европи. Все, що будо в нїй ширєослєчено, зїшло на манівні і завмерло. Та мимо всього, Европа остає дальше центром світової творчої енергї. З неї розходять ся на цїлий світ промяня вільної думки, благословенє знає, гєраклєйські труди і техніка, яка довершує чудє. Але тепер Европа втратила свій домінуючий моральний авторитет, як творєня нових культурних цїнностей. Усе вказує під сю пору на історію старого Риму. Европу чекає та сама доля — упадок. Боротьба товни ріжних рас спричинить загальну катастрофу, як резулєтат нагромадженї скількох загальної зависти, гнєту, лихой волї і мєсти".

В сїчні на Україні зарєстроєвано 150 випадків занедажувє долерою, в марті 534, в перших днєх цвітєня 450 випадків. Найбільше випадків холери виказала Полтавщина, Київщина і Харківщина. На підставі сего Харків оголошено містом, загроженом холєрою.